

VOORSTEL AAN DE GEMEENTERAAD

Onderwerp:	Raadsvoorstel Vaststellen beleidskader participatie Deurne 2025-2030
Registratienummer:	3294593
Op voorstel B&W d.d.:	16 september 2025
Datum vergadering:	16 december 2025
Portefeuillehouder:	Greet Buter
Rol gemeenteraad:	Kaderstellend

Voorstel in het kort

1. Vaststellen van het beleidskader participatie 2025-2030.

Samenvatting

Het beleidskader participatie 2025-2030 is de basis voor de participatieverordening. De Wet versterking participatie op decentraal niveau, die sinds 1 januari 2025 van kracht is, verplicht gemeenten om voor 1 januari 2027 een participatieverordening op te stellen.

Bijlagen

1. Beleidskader participatie 2025-2030

AAN DE RAAD,

1. Inleiding

De Wet versterking participatie op decentraal niveau, die sinds 1 januari 2025 van kracht is, versterkt de betrokkenheid van inwoners bij overheidsbeleid op decentraal niveau. Door de wet worden overheden namelijk verplicht om meer duidelijkheid te geven over participatie. En om het uitdaagrecht wettelijk te verankeren. Zo krijgen burgers meer zeggenschap. En het versterkt de lokale democratie, en het recht om daaraan effectief deel te nemen. Als basis voor die verordening dient het beleidskader participatie 2025-2030.

Met het beleidskader stelt u de volgende kaders vast:

1. Inwoners voegen kennis, ervaring, perspectieven en creativiteit toe, wat we kunnen gebruiken om beter beleid (in brede zin, dus ook plannen, projecten) te maken en betere besluiten te nemen. Ook kunnen inwoners zelf initiatieven voorstellen. Dit draagt ook bij aan meer betrokkenheid bij en verantwoordelijkheid voor de eigen leefomgeving. Daarnaast kan het tot meer begrip en draagvlak voor beslissingen leiden, ook als ze het er niet mee eens zijn.
2. Participatie in Deurne is duidelijk en persoonlijk. Daarom zorgen we voor een duidelijke aanpak, gaan we het gesprek aan met inwoners, nemen we drempels om deel te nemen weg, en staan we open voor inwonersinitiatieven die we ook willen gaan ondersteunen.
3. We handelen bij participatie vanuit vier kernwaarden, waar we elkaar scherp op houden. We zijn duidelijk en open, we zijn persoonlijk en uitnodigend, we hebben interesse en vertrouwen, en we willen leren en blijven ontwikkelen.
4. Bij inwonersp participatie hangt de rol samen met de mate en vorm van invloed die inwoners krijgen. We kiezen voor de rollen informeren/luisteren, mening geven, advies geven, samen doen.
5. Bij overheidsparticipatie hangt de rol van de gemeente af van de mate van loslaten. Vooralsnog pakt de gemeente de rollen kaders bewaken, leiding nemen en niet mee bemoeien op, en groeien we naar de rol mogelijk maken. Aanmoedigen/stimuleren pakken we niet actief op omdat we ervaringen op willen doen en ons erop moeten voorbereiden.
5. We hebben zes uitgangspunten als we een participatieaanpak gaan ontwerpen. Na een bewuste afweging (1), ontwerpen we voordat we beginnen een concrete aanpak (2). Daarin gaan we zo vroeg mogelijk in gesprek met inwoners (3). We zorgen dat de drempels om mee te doen, zo laag mogelijk zijn (4). We zorgen dat we open staan voor inbreng (5). Dit blijkt uit onze houding. En uit de ruimte die er is voor inbreng op bijvoorbeeld planvorming. In de aanpak nemen we op dat we evalueren (6).

2. Voorstel

We vragen uw raad om het beleidskader participatie Van inbreng tot initiatief 2025-2030 vast te stellen. Hiermee bepaalt u voor de komende jaren de visie van Deurne op participatie en de werkwijze op hoofdlijnen.

3. Beoogd effect

Met het beleidskader participatie geven we invulling aan het kernthema (extern) samenspel. Daarmee geven we inwoners meer duidelijkheid over hoe en wanneer we hen betrekken voor inbreng, en over hoe ze zelf een verzoek of initiatief kunnen indienen. Daarnaast willen we groeien op de vier punten die we in paragraaf 1.2 noemen: een duidelijke werkwijze, het gesprek aangaan, drempels wegnemen, en openstaan voor inwonersinitiatieven.

4. Argumenten

- 1.1. De Wet versterking participatie op decentraal niveau, die sinds 1 januari 2025 van kracht is, verplicht gemeenten om voor 1 januari 2027 een participatieverordening op te stellen die de huidige inspraakverordening vervangt. Voor die verordening moeten we kunnen terugvallen op een beleidskader waarin onze visie op participatie, ambities en werkwijze zijn vastgelegd.
- 1.2. Op dit moment hebben we een leidraad voor participatie bij projecten (in 2021 door de raad vastgesteld) en een afwegingskader participatie voor beleid van VPMG (in 2024 door het college vastgesteld). Met het beleidskader participatie hebben we één document als basis, toegespitst op Deurne.
- 1.3. In het raadsprogramma 2022-2026 is participatie (extern samenspel) één van de kernthema's. De afgelopen jaren is de gemeente gegroeid op het gebied van participatie, wat nu wordt vastgelegd in het beleidskader voor de komende jaren.
- 1.4. De inbreng die inwoners hebben gegeven via de vragenlijst Zeg 't maar Deurne' is de basis voor de ambities in paragraaf 1.2 en de uitgangspunten in paragraaf 3.1 van het beleidskader. Ook is de inbreng verwerkt in de leidraad/werkwijze (bijlage 2 beleidskader). Daarmee is het beleidskader een echt Deurnes kader voor participatie.
- 1.5. In Deurne worden ook inwonersinitiatieven (waaronder ook formeel aan de raad gerichte burgerinitiatieven) ingediend. Hiervoor is een goed samenspel tussen politici (raads- en collegeleden), ambtenaren en initiatiefnemers van belang. In de uitvoeringsagenda komt een actiepoint om tot een concreet werkproces te komen, uiteraard met ruimte voor maatwerk.
- 2.1 Het beleidskader geeft gemeentebreed richting aan hoe we participatie vormgeven en omgaan met inbreng van inwoners; dit gaan we concreet uitwerken in een uitvoeringsagenda. Om dit uit te voeren vragen we om een structureel budget van €25.000.
- 3.1 Om uitvoering te geven aan de ambitie 'openstaan voor inwonersinitiatieven en deze ondersteunen' denken we aan ondersteuning door middel van bijvoorbeeld een eenvoudige haalbaarheidsstudie of exploitatieplan. Dergelijke praktische ondersteuning kan een enorm vliegwiel zijn. Om dit concreet te gaan doen, vragen we vanaf 2027 in de begroting om een structureel budget. We gaan eerst het proces uitwerken hoe we omgaan met inwonersinitiatieven (punt in de uitvoeringsagenda).

5. Kanttekeningen

1.1. De ambities in het beleidskader zijn richtinggevend en worden concreet ondersteund in de (nog op te stellen) uitvoeringsagenda 2025-2026. Deze is gericht op zowel het leggen van een goedlopende basis voor participatie als op verkennen van nieuw terrein. Denk bijvoorbeeld aan het voorbereiden van het omgaan met inwonersinitiatieven en aan mogelijkheden voor kinder-/jongerenparticipatie.

De mate waarin en snelheid waarmee we kunnen werken aan de uitvoeringsagenda is uiteraard afhankelijk van capaciteit, houding en prioritering in de organisatie. Participatief denken en handelen is immers van iedereen, en daar wordt actief op ingezet. Het eerste jaar (2026) gebruiken we mede om te ontdekken wat realistisch is en wat er nodig is.

6. Financiën

Voor de activiteiten in de uitvoeringsagenda worden in de begroting 2026 de volgende middelen gevraagd:

- € 25.000 structureel met ingang van 2026 voor de uitvoering van de activiteiten en
- € 25.000 structureel met ingang van 2027 voor de ondersteuning van inwonersinitiatieven in het kader van burgerparticipatie. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het laten opstellen van een haalbaarheidsonderzoek of exploitatieplan.

7. Juridische aspecten

Het juridisch kader voor het participatiebeleid wordt gevormd door de Gemeentewet, de Algemene wet bestuursrecht (Awb), de Omgevingswet, en de Wet versterking participatie op decentraal niveau. Deze laatste verplicht overheden om meer duidelijkheid te geven over participatie. En om het uitdaagrecht wettelijk te verankeren. We geven hier uitvoering aan door het opstellen van de (verplichte) participatieverordening, met het beleidskader participatie als basis. De participatieverordening wordt gelijktijdig met het beleidskader aan de raad voorgelegd. Het is een bevoegdheid van de raad om een beleidskader vast te stellen. Dit kader is bindend voor de raad. En voor het college voor de uitvoering daarvan.

8. Relatie Ontwikkelagenda

Het beleidskader participatie valt onder het thema Burgerparticipatie.

9. Communicatie en burgerparticipatie

Dit beleidskader geeft richting aan hoe de gemeente omgaat met inbreng en zeggenschap van inwoners. Op 11 september stonden beleidskader en verordening opiniërend op de agenda van de commissie.

- Voor de publiekscommunicatie maken we in eerste instantie een eenvoudige weergave van het beleidskader (infographic) en we actualiseren de bestaande leidraad.
- Voor de pers maken we een informatief persbericht dat we in een persgesprek toelichten.

- Eén van de ambities is het responsiever maken van de organisatie. Daar gaan we in de uitvoeringagenda een programma voor maken. Dit begint met het geven van een toelichting aan teams/clusters over het beleidskader en hoe hiermee te werken. Dit plaatsen we ook op het Communicatieplein op Trefpunt.

Voor het beleidskader hebben we met een vragenlijst naar de mening van inwoners gevraagd over relevante onderwerpen. Ook hebben we met open vragen opgehaald wat er speelt bij inwoners als we het over participatie hebben. Dit beeld is een belangrijke basis geweest voor de uitgangspunten en werkwijze.

10. Vervolg en evaluatie

Als het beleidskader 2025-2030 en de verordening in procedure zijn voor vaststelling door de raad, werken we aan de uitvoeringsagenda 2025-2026. Deze wordt door het college vastgesteld. De gemeenteraad informeren we hierover. De uitvoeringsagenda combineren we vanaf 2026 met een evaluatie.

Aan inwoners is voor het opstellen van dit beleidskader om hun mening en open advies gevraagd via de vragenlijst. Daarmee hebben we een relatief grote groep kunnen bereiken, en waardevolle informatie opgehaald en inzichten gekregen. Dit was voor deze fase voldoende. Bij de uitvoeringsagenda en de evaluatie betrekken we inwoners nadrukkelijker, om te toetsen of het beleidskader werkt zoals we voor ogen hebben.

Burgemeester en wethouders van Deurne,
De secretaris, De burgemeester,

R.R.M. Halffman G.T. Buter